

C.O. ROSENIUS
**ROMERBREVETS
BUDSKAP**

Rom 3 - Innledning

Dette kapitlet har 3 deler. 1: v. 1-8, svar på en innvending noen kunne ha etter det som er forkynt like foran. 2: v. 9-20, en oppsummering (stadfestet med ord fra Skriften), av hva vi hittil har lært om alle menneskers fortapte tilstand under synden, og at dermed ingen blir rettferdig gjennom loven. 3: v. 21-31, den store hovedlæren om rettferdiggjørelsen ved troen på Kristus.

Det første Paulus hadde som mål, var å bevise at både jøder og grekere alle sammen er under synd (v. 9). Det har han egentlig fullført. Nå kunne han gått direkte på en kort oppsummering, med Skriftens stadfestelse på det han har bevist, slik han gjør det i v. 9-20. Men han innser at det er nødvendig at han først imøtegår en innvending som noen lett kunne sitte med etter det han har forkynt i kap. 2. Budskapet hans, særlig i v. 25-29, kunne lett misoppfattes derhen at han mente jødedommen overhodet ikke hadde noen som helst fortrinn framfor hedenskapen. Hvis det hadde vært meningen hans, så ville de jo hatt all grunn til å beskyld ham for å ringeakte verdien av Guds ord, såvel som alle Herrens åpenbarelses for sitt folk Israel. For å imøtegå en slik innvending, begynner han med spørsmålet:

Rom 3, 1

1: Hva fortrinn har da jøden? Eller hva gagn er det i omskjærelsen?

Når en Herrens tjener, fordi han brenner for sjelenes frelse, taler til sjelene om det som den enkelte trenger mest å høre, blir han ofte misforstått. Det er som om han skulle ha lært dem noe som rett og slett var skadelig, en falsk lære. For jødene kunne det nå se ut som om Paulus foraktet og nedvurderte alt det Gud hadde gjort for dem, og gitt dem. Alt det største og herligste på jorden: Guds hellige ord, Guds lov, profetiene om Kristus, pakten med Israel, alle løftene til Israel, omskjærelsen. Lærer nå Paulus at der ikke er noe som helst av dette som har noen betydning? Skulle vi jøder i Guds øyne altså være på lik linje med hedningene? Ja, vår situasjon høres da ut til å være ennå verre enn hedningenes. Og denne situasjonen har Gud selv satt oss i, han som har gitt oss alle disse hellige ting? Paulus må være en som forkaster Gud! For Gud sier jo at han bare har gjort godt imot Israel. Paulus, derimot, sier jo nå at Gud har gjort ondt mot Israel -.

Slik kunne hele hans utleggelse bli oppfattet fra jødernes side. Dermed var det tvingende nødvendig at han imøtegikk en slik misforståelse. Det gjør han ved først å stille spørsmålet: Hva fortrinn har da jøden? Eller hva gagn er det i omskjærelsen? Så begynner han oppklaringen:

Rom 3, 2

2: Mye på alle vis! Først og fremst at Guds ord ble betrodd dem.

Her nevner apostelen bare det største av jødernes mange, store fortrinn. I Rom 9: 4-5 regner han opp flere. Her sier han: Først og fremst at Guds ord* ble betrodd dem. Disse Guds egne ord omfatter alt det Gud har forkynt folket, og som vi finner i Det gamle testamente. Det gjelder budene på Sinai-fjellet, men også først og fremst de dyrebare løftene om en frelser, og de hellige åpenbarelsene om hvordan Gud ville frelse oss. Dette var jo et usigelig stort fortrinn hos jødene. Salmisten sier jo: "Han kunnngjorde for Jakob sitt ord, for Israel sine bud og sine lover. Slik har han ikke gjort mot noe hedningefolk" (Sal 147: 19-20).

[* Apostelen bruker her ordet logia som betyr orakel, gudesvar. Dermed vil han ha sagt at jødene har mottatt virkelige gudesvar om det som er mest betydningsfullt for hele menneskeslekten, dvs. at Skriften virkelig inneholder Guds ord.]

Alle andre folk famlet i et mørke av dunkle anelser. Deres egne hjerter og forstandens forderv angrep stadig den kunnskap de kunne ha fått gjennom skapelsens verk og samvittighetens stemme. Uavbrutt stod de overfor både løgner og bedragerier, som deres prester og trollmenn forsøkte å forville dem med. Men Israels folk eide tross alt den sanne Guds åpenbarelse i konkrete ord. Han viste seg for dem i store, underbare gjerninger, så de visste hvem han var, han som talte. Og senere forkynte han dem alt som var nødvendig til frelse. Gjennom sin tjener Moses lot han nedskrive for dem historien om menneskenes opprinnelige tilstand, og om hvordan synden kom inn i verden. Senere fikk de løftet om en frelser. Og ved så mange bilder og forutsigelser om dette at vi ikke har tall på dem, ble folket stadig fornyet og holdt oppe. Dernest lot Gud nedskrive hvordan han på så mange vis, gjennom alle år, hadde ledet og velsignet sitt folk. De kunne lese det alt sammen i deres hellige skrifter. Israels folk var utvalgt til å motta og ta vare på Guds ord på jorden, slik Jesaja sier det: "fra Sion skal lov utgå, og Herrens ord fra Jerusalem" (Jes 2: 3). Men alle disse ord som Gud hadde talt, og som var betrodd Israel å forvalte, var jo ikke noe bare alle andre folk skulle ta til seg. Nei, Israels folk skulle selv først og fremst bli velsignet gjennom dem, hvis de ville tro og følge det han hadde talt.

Spesielt var Guds mange budskap om den frelseren som skulle komme, noe bare jødene hadde fått. Dette var jo helt ukjent for hedningene, bortsett fra at noe av dette var blitt spredt ut fra Israel. Alt dette utgjorde jo usigelig store fortrinn som jødene hadde framfor hedningene. Og Paulus hadde aldri benektet dette. Nei, han hadde bare kommet med den tankevekkende bemerkningen at disse fortrinnene som de hadde, ikke ville mildne Guds rettferdige dom over dem, når de, på tross av hva de dermed visste om Guds vilje, levde et liv i vantrø og uten vilje til bot. Han hadde uttalt at disse deres fortrinn da tvertimot ville gjøre at dommen ble hardere. Men på den andre siden ble selvsagt ikke gavenes egen verdi redusert, fordi om de ble misbrukt. Guds ord var jo fremdeles like sant og dyrebart. Og Gud var fra sin side like trofast og miskunnelig, om enn jødene i sin vantrø gikk fortapt. Dette fortsetter så Paulus å tale videre om slik:

Rom 3, 3

3: Hva så om noen var utro? Skulle vel deres utroskap gjøre Guds troskap til intet?

I det vi nettopp har sagt, ser vi sammenhengen og meningen med disse ordene. Paulus hadde sagt at jødene ikke måtte regne sine mange fortrinn i seg selv, som noen garanti for at de hadde Guds nåde og evig liv. Men så kunne jødene komme på slike tanker: Hvordan kan dette stemme med Guds trofasthet og den pakt han har gjort med oss? Hvorfor har han så gitt oss alle disse hellige ting: sin lov, sin gudstjeneste, sin pakt, - om ingen skulle ha noen nytte, men tvertimot en bare større fordømmelse av det? Hva så med Guds trofasthet? Denne tanken møter apostelen på denne måten: Først bruker han ordet "noen" - at "noen var utro". Det antyder at blant dem var det tross alt også noen som trodde, og som Guds pakt dermed ble til velsignelse for. Det var ikke alle som i vantrø kastet Guds frelsende budskap fra seg.

Riktignok var de fleste blant jødene vantrø. Men, som det ellefte kapitlet viser, så har det både på den tiden og til alle tider, vært mange troende blant dem, sanne Abrahams barn som har blitt frelst i denne Guds pakt med Israel. Dette var det viktig å få fram nå, mot den innvendingen vi har nevnt. Det ville jo vanskelig kunne forenes med Guds visdom og trofasthet, at han hadde gitt en så stor og herlig åpenbarelse av seg selv, og en så omfattende gudstjeneste som den vi finner i Det gamle testamente, hvis han i sin allvitenskap forutså at ingen ville komme til å tro og få noen nytte av gaven hans. Der finner vi altså det første svaret: Noen trodde og ble frelst.

Men han spør videre: Om nå svært mange av dere ikke tror, og derfor ikke får evig liv, - hvilken slutning kan en da trekke av det? Er Gud av den grunn ikke trofast? Er det Herren Gud som da har sveket paktens? Langt derifra, sier han (v. 4), Gud er fremdeles trofast. Det er bare menneskene som er troløse. Dette svarer apostelen i det følgende vers. Men før vi går videre må vi ikke overse det særdeles lærerike poenget som ligger i jødernes innvending, når de påberoper seg Abraham og Guds pakt med dem. Dette ser vi mange paralleller til i den evangeliske historie. Det er naturlig å tenke at jødene måtte da være klar over at Guds pakt med dem var gjort avhengig av deres tro og lydighet. Den betingelsen ser vi indirekte forutsatt allerede da Gud først opprettet paktens med Abraham (1Mos 18: 19). Og når paktens senere ved Moses ble gjentatt, så ble alltid forutsetningen framholdt, at "de elsker meg og holder mine bud", "vandrer på hans veier og tar vare på hans bud og hans lover og hans forskrifter" osv.

Så kan en forundre seg over at jødene var så forblindet at de ikke så dette. Men er det ikke nøyaktig samme måte det foregår på idag innen kristenheten? Fra Skriften, sanger og salmer, hører, leser og synger de sin egen dødsdom -! Nemlig ved at tekstene/ordene forutsetter en omvendelse, at en blir født på ny, og at en vandrer i Ånden. De ser ikke at disse Guds ord fordømmer dem, når de selv har satt sin lit til de utvortes tingene, akkurat som jødene. Eller du påberoper deg Jesu gjerning for deg, dåpen og nattverden - og så er det just disse hellige ting som forøker dommen over deg, når du ikke har mottatt det alt sammen i sannhet, slik Skriften lærer (Heb 2: 3, 10: 28-29).

Men vi går til teksten igjen. Vanligvis ser vi hvordan Herren selv og hans apostler grunner hele sin domsforkynnelse over jødene på at de hadde forkastet Jesus. Paulus' bemerkning om jødernes

generelle vantro omfatter selvsagt også denne forkastelse. Så kan en spørre hvorfor akkurat dette at de forkastet Jesus, kunne tilskrives dem som noen vantro overfor det Gud hadde talt. For de tvilte jo ikke på sannheten av sine hellige skrifter! Tvertimot ventet de ennå på at skriftene skulle oppfylles. De nektet bare for at Jesus var den Kristus skriftene lovet. Her skal vi på nytt få se hvordan Den Hellige Guds øyne gjennomskuer det falske menneskehjertet. At de forkastet Jesus var nemlig det samme som at de forkastet sine hellige skrifers vitnesbyrd om den frelser som skulle komme. For alt det som var skrevet om ham, var oppfylt på Jesus så presist, at de måtte bevisst lukke øyene for Lyset om de ikke skulle gjenkjenne ham.

I tillegg kommer ennå flere avgjørende omstendigheter: Et av de mest avgjørende tegn, tiden for hans komme, var nå utløpt. Noen Messias kunne derfor ikke ventes etter denne tid, hvis de trodde sine hellige skrifter. Derfor hadde jødene i virkeligheten forkastet Den Hellige Guds eget ord (gudesvar - se siste fotnote), og det bare på grunn av deres kjødelige sinn, som gjorde at de ikke ville tro, ikke ville se og stoppe opp for det beviset som de hadde rett for øynene sine. Det var dette Herren selv uttrykte slik: "Dette er dommen, at lyset er kommet til verden, og menneskene elsket mørket framfor lyset, for deres gjerninger var onde" (Joh 3: 19). At de da ble forkastet og måtte "dø i sine synder" (Joh 8: 24) hører fullkomment sammen med Guds troskap.

Med Guds troskap har enkelte her forstått uforanderligheten i Guds kjærlighet til jødene, som gjør at han ikke for alltid skal forkaste dem, men, selv om de nå er under Guds straffedom for sin vantro, på nytt vil gi dem mulighet for omvendelse, og kalle dem til nåden, slik ellefte kapittel går nærmere inn på. Men her dreier det seg om noe helt annet. Ordene må sees i sammenheng med spørsmålet som er reist like foran. Her er det ikke snakk om jødene på nytt skal kalles til omvendelse. Her tales det om hvordan jødene burde innse Guds trofasthet i hans pakt med dem, samtidig som de måtte innse at i hans rettferdige dom ville de av den grunn ikke få noen som helst fortrinn framfor hedningene, men tvertimot en hardere dom enn disse. Ordene "Guds troskap" betyr derfor her Guds klare og oppriktige mening i den pakt han har gjort med dem, i det han har talt til dem i deres hellige skrifter. Altså Guds troskap mot sitt ord. Og så sier apostelen at når de ved sin vantro, ubotferdighet og troløshet mot Herren blir fordømt, så står dette på ingen måte i noen motsetning til Guds trofasthet i hans pakt. Nei, sier han: